

[Glistrup.]

gang ikke planlægge for mere end et år ad gangen, således som det forholder sig med dette samfunds meget svingende økonomiske ting, der skal jo også være penge at betale med. Men vi er fuldstændig enige i grundsynspunkterne, hr. Steen Folke og jeg, på det område.

(Kort bemærkning).

Steen Folke (VS):

Nej, vi er fuldstændig uenige, og det kom for så vidt også klart frem nu her, selv om hr. Glistrup bevidst, går jeg ud fra, fejlciterede sit eget partis bemærkninger, idet han sprang noget over, idet der ikke blot stod det om samfundets evne, men sågar noget om viljen til det. Det vil sige, at ikke blot skal folkepensionernes vilkår være afhængige af disse meget svingende konjunkturer, men også af den meget subjektive vilje herinde til at udbetale pensioner. Jeg er imod, at man lader folkepensionerne reguleres i den forstand, hr. Glistrup taler om, både af evnen og viljen til at give disse pensionsbeløb, så vi er altså helt uenige.

Så vil jeg lige sige til fru Hanne Reintoft, at jeg fra denne talerstol for en halv snes dage siden, eller hvor meget det nu er, har prøvet at redegøre kort for nogle synspunkter med hensyn til, at det, vi arbejder for, netop ikke er ligeberettigelse imellem kønnene på det kapitalistiske samfundsgrundlag, altså en lige ret til at være undertrykte i dette samfund, men at det, det drejer sig om, er en frigørelse for begge køn. Det er noget ganske andet, og det tror jeg for så vidt ikke vi er særlig uenige om. Derfor er der ingen grund til hele tiden at pådutte mig eller os nogle synspunkter, som vi aldeles ikke har.

Men så mener jeg sådan set også, at fru Hanne Reintoft i denne omgang kom frem til at erkende, at DKP altså egentlig også synes, det var udmærket, hvis man nedsatte pensionen for mænd til de 60 år. Så er vi altså også enige på det punkt. Så synes jeg bare, det havde været udmærket, hvis det var indgået i det forslag, man har fremsat.

Formanden:

Så nærmer vi os afslutningen på de korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Så vil jeg gerne spørge hr. Steen Folke, om han vil have fastsat folkepensionsbeløbene i en grundlovsbestemmelse, for så længe det ikke står i en grundlovsbestemmelse, så er folkepensionen til enhver tid afhængig af viljen hos folketingets flertal, og derfor er det nødvendigt at have denne selvfølgelig bemærkning med.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget (Ophold.) Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om kvindernes ligestilling i det danske samfund [af Hanne Reintoft m. fl.].

(Andre selvst. forslag nr. XXVI. Fremsat 7/3 75).

Forslaget sattes til forhandling.

Socialministeren (Eva Gredal):

Det forslag, der her er til behandling, har baggrund i ønsket om, at kvinderne i samfundet skal få såvel formel som reel ligestilling, og jeg vil til enhver tid hilse velkommen alle de forslag, der sigter på en gennemførelse af en ligestilling mellem mænd og kvinder.

Ved folketingsdebatten i sidste samling i anledning af kvindekommisionens afsluttende betænkning gav socialdemokratiet også udtryk for det væsentlige i, at folketinget får lejlighed til at diskutere kvindens ligestilling, ligesom socialdemokratiet gav udtryk for, at man gerne ville medvirke til at løse kvindernes sociale, uddannelsesmæssige og øvrige samfundsmæssige problemer. I øvrigt mener jeg ikke, der er grund til at

[Socialministeren.]

gentage alle de synspunkter, der blev lagt frem under denne generelle debat i november, men jeg skal kommentere forslagsstillerens enkelte forslag.

Der er fremsat forslag om, at der ydes alle kvinder fuld dækning af indtægtsstab i forbindelse med fødsel, abort og sygdom forbundet med svangerskab, samt om, at barselhvilen udstrækkes til 26 uger. Der er endvidere fremsat forslag om indførelse af lignende orlovsregler for vordende adoptivmødre.

Spørgsmålet om en forlængelse af den dagpengeberettigede barselhvileperiode har tidligere været rejst her i tinget, og så vidt jeg husker, var vi ved at overgå hinanden i antal af uger, der skulle ydes barselhvilehjælp i. Jeg vil godt sige, at jeg fortsat er meget positiv i min holdning til en udvidelse af retten til barseldagpenge, og som jeg tidligere har sagt, er det også socialdemokratiets mål at få forlænget barselhvileperioden både for mænd og kvinder.

Beregninger over udgifterne har vist, at en gennemførelse af de fremsatte forslag til ændring af lov om dagpenge ved sygdom i løbende priser vil betyde en årlig merudgift på næsten 600 mill. kr. Det må derfor være helt klart, at det i øjeblikket må være urealistisk at tænke på en lovændring, som vil medføre merudgifter af denne størrelse. Løsningen af problemet må nok ligge lidt ude i fremtiden.

Hvad angår spørgsmålet om orlovsretten for vordende adoptivmødre, da henviser jeg til det forslag, jeg allerede har fremsat, til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. Det blev fremsat den 2. april i år. Ved dette forslag er der sket en udvidelse af dagpengelovens dækning, idet der åbnes adgang til dagpenge ved fravær fra arbejdet i forbindelse med adoption. Som jeg udtalte ved fremsættelsen af forslaget, finder regeringen det rimeligt, at en adoptionssøgende får adgang til dagpenge i de tilfælde, hvor de adoptionsundersøgende myndigheder bestemmer, at de adoptionssøgende skal være fraværende fra arbejdet.

Forslagsstillerne fremsætter derefter forskellige forslag vedrørende daginstitutionsområdet. Om udbygningen af daginstitutionsområdet vil jeg sige, at der allerede i den gældende børneforsorgslov ligger en forplig-

telse for kommunerne til at sørge for, at der på lokalt plan er daginstitutioner til stede i fornødent omfang, og at de skal etableres ved kommunalt initiativ, såfremt opgaverne ikke løses ad anden vej. Denne forpligtelse for kommunerne er yderligere understreget i bilstandsloven, hvor det fulde ansvar overgår til kommunerne.

Jeg mener ikke, at det er ønskeligt, at der fra centralt hold fastsættes normer for, hvilken dækningsgrad de enkelte kommuner skal have inden for daginstitutionsområdet. I overensstemmelse med den decentralisering, bilstandsloven bygger på, finder jeg, at det er hensigtsmæssigt, at det afgøres på lokalt plan, hvilke institutioner der er behov for. Den fortsatte udbygning af daginstitutionsområdet synes jeg i øvrigt viser, at kommunerne er sig deres ansvar bevidst. Der har hidtil ikke været grund til at indskærpe denne pligt for kommunerne, og jeg tror sådan set heller ikke, det vil være nødvendigt i fremtiden.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at det er en forudsætning for, at daginstitutionerne virkelig bliver et tilbud til forældrene om en forsvarlig pædagogisk og social bistand, at betalingen ikke ligger på så højt et niveau, at visse grupper af befolkningen af økonomiske årsager udelukkes fra at anvende institutionerne.

Det vil også være forslagsstillerne bekendt, at jeg i forbindelse med vedtagelsen af finanslovsforslaget for 1975-76 søgte tilslutning til en forhøjelse af de gældende fripladsgrænser. Det fik vi ikke tilslutning til på det tidspunkt, men jeg kan oplyse, at det er min hensigt at forelægge et særligt aktstykke for finansudvalget.

En generel forhøjelse af statens tilskud til daginstitutionernes drift med det mål for øje gradvis at sænke forældrebetalingen, således at anbringelse i daginstitution bliver et gratis tilbud, er et tillokkende forslag. Det fremgår ikke helt klart af forslaget, om der sigtes mod, at daginstitutionerne, således som de eksisterer i dag, skal fremstå som et gratis tilbud, eller om daginstitutioner skal være et gratis tilbud til alle førskolebørn.

Jeg vil godt sige, at det er socialdemokratiets målsætning, og så tilføje: langsigtet målsætning, på grund af de økonomiske forhold at gøre institutionerne gratis for børne-

[Socialministeren.]

nes forældre, men de økonomiske konsekvenser i dag er af et sådant omfang, at der ikke vil være mulighed for at gennemføre et sådant forslag.

Forslagsstillerne ønsker endvidere øgede muligheder for uddannelse af enlige forsørgere. Det er min opfattelse, at de gældende regler giver udmærkede muligheder for støtte til enlige forsørgeres uddannelse. I de senere år har der været en betydelig vækst i disse udgifter, og det kan da tages som udtryk for, at reglerne bliver anvendt. Efter bistandsloven er al støtte til uddannelse samlet i én bestemmelse, og uddannelsesstøtten bliver givet efter en konkret vurdering af behovet uden skelen til civilstand, men den enlige forsørgeres muligheder vil være lige så gode som hidtil.

Der er også fremsat forslag om nedsættelse af folkepensionsalderen og tilkendelse af sociale pensioner uden hensyn til civilstand. Vedrørende det skal jeg nøjes med at henvise til, hvad jeg lige har udtalt under første behandling af det forrige forslag til folketingsbeslutning.

Endvidere fremsættes der forslag om en socialt rimelig regulering af sambeskatningsreglerne. Vedrørende dette spørgsmål må jeg henvise til debatten om regeringens forslag til lov om ændring af kildeskatteloven og pensionsbeskatningen. Forslaget var til første behandling her i tinget den 9. april i år.

Endelig ønsker forslagsstillerne nedsat et udvalg til kritisk gennemgang af lovgivningen, således at kvindediskriminerende lovgivning samt administration og forvaltning af denne lovgivning ændres. Dertil vil jeg sige, at kvindekommisionen for nylig har gennemgået lovgivningen. Den afsluttende betænkning var som tidligere nævnt genstand for debat i tinget sidste år.

Der henvises inden for det sociale område specielt til børnetilskudslovgivningen og pensionslovgivningen. Vedrørende børnetilskudslovgivningen tænker forslagsstillerne sandsynligvis på bestemmelsen om, at forhøjet børnetilskud kun gives til reelt enlige forsørgere. Jeg vil godt sige, at reglen i dette forhold er ens for både mænd og kvinder.

Det er rigtigt, at den selvstændige pensionsret for de gifte kvinder i 62-67 års alderen som et led i sparebestræbelserne er ble-

vet ophævet fra 1. januar 1974, og der blev indført et hustrutillæg. Muligvis hentyder forslagsstillerne til den diskrimination, der ligger i, at hustrutillægget udbetales til pensionisten og ikke til hustruen. I forbindelse med spørgsmålet om fritagelse af pensionerne for beskatning overvejer regeringen imidlertid en ændring af dette forhold.

Jeg skal ikke afvise, at der inden for enkelte områder kan findes eksempler på kvindediskriminerende lovgivning eller administrativ praksis. Jeg mener imidlertid ikke, at der er behov for at nedsætte et udvalg som det nævnte til at gennemgå hele lovgivningen, men at det vil være mere hensigtsmæssigt at søge disse tilfælde direkte undgået, at søge dem rettet i hvert enkelt tilfælde.

Jeg er imidlertid positivt indstillet over for forslaget til folketingsbeslutning om kvindernes ligestilling i det danske samfund. Som det fremgår af mine bemærkninger til de enkelte forslag, mener jeg, at der på nogle områder ikke er økonomiske muligheder for det, men jeg vil godt slutte af med at sige, at regeringen i den nærmeste fremtid agter at nedsætte et ligestillingsråd, hvor alle disse problemer også vil kunne blive taget op.

Hjortnæs (S):

Jeg har ikke meget at føje til ministerens tale. Socialdemokratiet har jo ved mange lejligheder givet udtryk for, at vi gerne vil medvirke til at løse disse samfundsulighedsproblemer og herunder naturligvis også de problemer, der vedrører kvindens almindelige stilling i samfundet.

Som det fremgik af ministerens tale, har den socialdemokratiske regering allerede taget initiativ til at løse nogle af de spørgsmål, som rejses i det foreliggende forslag til folketingsbeslutning, og derfor forekommer det mig, at forslaget i virkeligheden er overflødig, men jeg skal såmænd ikke bebrejde kommunisterne, at de på denne måde ønsker at markere nogle politiske synspunkter, selv om det jo ikke letter arbejdsgangen her i folketinget.

Kirsten Sparre Andersen (V):

For nogle måneder siden havde vi her i tinget en ligestillingsdebat på baggrund af kvindekommisionens betænkning. Initiativet blev dengang taget af socialistisk folke-

[Kirsten Sparre Andersen.]

parti, så det var faktisk at forvente, at kommunisterne nu ville tage ideen op, da de venstreorienterede partier jo søger at tage patent på kvindeåret, mest dog til udvortes brug.

Når man har læst forslaget igennem, føler man trang til at sige: ingen højere? Jeg tror, det var fru Hanne Reintoft, der i går foreslog kristeligt folkeparti at tage navneforandring til forbudspartiet. Jeg kunne godt tænke mig at foreslå kommunisterne i dag at tage navneforandring til overbudspartiet. Jeg tror ikke, der vil blive noget højere bud på dette felt, for VS har jo her som på andre områder deres egen særprægede måde at ordne problemerne på. De har slet ingen kvinder valgt ind i folketinget. Måske føler de, de skåner kvinderne bedst mod undertrykkelse ved ikke at give dem mulighed for at ytre sig.

Jeg synes generelt, det er ret deprimerende, den måde, hvorpå de socialistiske partier udnytter kvindeåret og udnytter kvinderne som murbrækkere for indførelse af socialisme, hvis konsekvenser reelt vil låse kvinderne fast i et bestemt samfundsmønster. Når man læser de 8 forslag igennem, så er i hvert tilfælde de 6 af dem ganske overordentlig udgiftkrævende. Har forslagsstillerne overhovedet haft de økonomiske konsekvenser af lovene i tankerne?

Jeg kom for første gang i mange år til at tænke på Flugten til Amerika:

„Konfektrosiner og mandler der gro,
i store duske de hænge,
på træerne sammen to og to,
og koste slet ingen penge.“

Kommunisternes forslag er cirka lige så realistiske.

Hr. Knud Jespersen luftede for lidt siden tanken om at finansiere de sociale udgifter ved at udlade indkøb af fly til forsvaret. Det er selvfølgelig altid lettere at være imod flykøb, når man har sin sympati hos Warszawa-pagten, men jeg vil da gerne præcisere, at der i hvert tilfælde ikke engang kan blive tale om at finansiere bare disse 8 forslag i et enkelt år på denne facon.

Venstre vil altid være interesseret i et samarbejde for at forbedre kvindernes forhold, og jeg forstod da også på socialministeren for lidt siden, at vi snart vil få lejlighed til at drøfte problemerne i et af hende

nedsat ligestillingsråd. Men denne drøftelse skal rigtignok være under den forudsætning, at det er kvindernes muligheder for frit at vælge deres livsmønster, vi skal søge at fremme. Vi vil bestemt ikke være med til at låse kvinderne fast i et bestemt mønster. Mange kvinder betragter deltidsarbejde som den ideelle løsning; den løsning bliver ikke fremmet ved at vedtage love, der vil forudsætte en enorm vækst i skattebyrden. Derfor kan vi ikke støtte en løsning som den af kommunisterne skitserede.

Kirsten Jacobsen (FP):

„Forslaget til folketingsbeslutning om kvindernes ligestilling i det danske samfund.“ Den tekst kan vel de fleste tilslutte sig, men når man så læser forslaget igennem, så skinner det jo tydeligt ud af det, at forslagsstilleren sidder i folketingets socialudvalg, for det er faktisk en revision af de sociale bestemmelser, der opregnes heri, og en masse ting mangler efter min mening, hvis man vil lave en lovmæssig ligestilling.

Da vi diskuterede kvindekommisionens betænkning, efterlyste jeg netop konkrete forslag, og jeg skal da udtrykke glæde over, at der er nogle, der har villet udarbejde dem. Men når man begynder at tale om, at man også, foruden at man skal lave en virkelig ligestilling, skal have en forbedring af kvindernes kår i det danske samfund, så minder det ikke så meget om ligestilling. I det forslag, vi behandlede for et øjeblik siden, havde man jo også en ulighed, idet kvinderne skulle have en pensionsalder på 60 år, mens mændene skulle have en på 65 år.

Til de konkrete forslag, der er nævnt, må jeg sige, at det er en så kraftig udgiftkrævende foranstaltning, at vi kan i hvert fald ikke medvirke til at gennemføre den.

Til forslag nr. 7, som omhandler en ophævelse af sambeskatningsreglerne, vil jeg sige, at hvis det havde været en total ophævelse af sambeskatningen, så havde vi gerne været med. Men når man fremsætter sådan nogle forslag, så må man gøre sig klart, at ligestilling, det kan man ikke kun opnå den ene vej. Det er ikke kun et spørgsmål om at få for kvinderne. Det er også et spørgsmål om at måtte afgive nogle af alle de privilegier, som de rent faktisk har. Her tænker jeg først og fremmest på ægteskabslovgivningen. Hvem er det, der får børnene ved en

[Kirsten Jacobsen.]

skilsmisse? Hvem er det, der får underholdsbidrag? Hvem er det, der kun betaler 2/5 af børnebidraget? Og jeg tænker på sambeskatningen for de erhvervsdrivende, for landbruget, for håndværksvirksomheder. Man skal gøre sig klart, at hvis man vil gennemføre ligestilling, så må man gøre det totalt, man kan ikke opretholde alle de privilegier, som kvinderne har, og så samtidig stille sig op og sige, at nu vil vi have de steder, hvor vi ikke har.

Jeg tror ikke, man kan opnå denne ligestilling på den måde, at man skal presse noget ned over befolkningen. Man må lade folk her i Danmark leve, som de en gang har lyst til at leve. Det kan ikke hjælpe noget, at man vil tvinge alle kvinder ud på arbejdsmarkedet, hvis de nu har mere lyst til at gå hjemme og passe deres børn. Og før man får den økonomiske ligestilling og den økonomiske frihed, før kan disse kvinder ikke magte den ligestilling, som der her lægges op til.

Jeg hørte med forundring socialministeren sige, at regeringen i den nærmeste fremtid ville nedsætte et ligestillingsråd. Det er ikke ret lang tid siden, vi her i folketinget behandlede netop dette spørgsmål, og der var på det tidspunkt et klart flertal i folketinget, som gik imod oprettelsen af et ligestillingsråd. Jeg må jo håbe på, at det flertal vil manifestere sig i finansudvalget, den dag socialministeren kommer med sin bevillingsansøgning. For det kan ikke være meningen, at regeringen kan nedsætte diverse udvalg, som et flertal i folketinget er imod. Nu har venstres ordfører, fru Kirsten Sparre Andersen, ganske vist her åbnet muligheden for, at venstre vil skifte standpunkt. Det er vi ganske vist så vant til, men jeg håber dog, at der også er fornuftige mennesker i venstre.

Fremskridtspartiet kan ikke tilslutte sig kommunisternes forslag. På nogle punkter vil vi gerne være med, men de må altså gøre det på en mere konsekvent måde.

Aase Olesen (RV):

Oven på den store forespørgselsdebat i november om kvindekommissionens arbejde er det forståeligt, at man fra forskellige sider har ønsket at se konkrete initiativer fra regeringen. Dem har vi bl. a. også været

med til at tage. Men jeg vil alligevel stille et spørgsmålstejn ved, om et forslag til folketingsbeslutning med så mange konkrete forslag, oven i købet hørende til flere forskellige ministerier, er en egnet metode til at få disse spørgsmål diskuteret igennem.

Om det radikale venstres principielle stilling til ligeretsspørgsmål skal jeg derfor henvise til fru Grethe Philips ordførertale i debatten den 28. november, og jeg skal i dag nøjes med at holde mig til de konkrete forslag, der er stillet af det kommunistiske parti.

Vi vil ikke i dag være med til at opfordre regeringen til initiativer som foreslået i punkterne 1-4, simpelt hen fordi vi i dag ikke er i stand til samtidig at anvise, hvor pengene skulle komme fra. Vi mener, at vi i de kommende år må ind på en helt ny vurdering af daginstitutionernes standarder, deres plads i uddannelsesbilledet og tæt forbundet hermed hele problemet omkring fordelingen af arbejdet mellem mænd og kvinder.

Jeg tror, at vi i de kommende år kommer til at se helt anderledes på børns opvækstvilkår i vores samfund, herunder vores ulyksalige trang til at dele mennesker op og splitte os op i nøje afgrænsede aldersgrupper, sådan som det sker i vore traditionelle daginstitutioner i dag.

Også vi er opmærksomme på forskolealderen, og jeg burde måske her også tilføje: på de handicappede børns problemer og deres helt særlige behov for integrering i institutionerne.

Vi er også åbne over for en eventuel revision af fripladsgrænserne, men i en periode med arbejdsløshed og lav økonomiske vækst er det en god gerning blot fortsat at forlange flere institutioner og større statstilskud. Det ved enhver i denne sal, også forslagsstillerne. Jeg ville derfor ønske, at vi virkelig fik fat i denne nyvurdering af hele problemet ud fra ønsket om inden for de muligheder, vi råder over, at nå frem til en reel ligestilling af kvinder og mænd.

Om de øvrige forslag blot denne kommentar. De viser i en nøddeskal, hvad der er problemet i ligestillingsspørgsmålet, og vi har jo også været inde på det i det foregående forslag til folketingsbeslutning. Hvor langt vil vi gå i retning af at ligestille det enkelte menneske i forhold til den enkelte

[Aase Olesen.]

familieenheds ligestilling med tilsvarende grupper?

Det er det radikale venstres ønske at ligestille det enkelte menneske uanset køn. Derfor har vi stillet forslag om ophævelse af sambeskatningen, og vi er parat til at udjævne de skævheder, der opstår efter en sådan ændring. Men Danmarks kommunistiske parti foreslår en genindførelse af sambeskatningen for en meget stor del af Danmarks familier. Når jeg siger en meget stor del, så er det, fordi jeg går ud fra, at de 100.000 kr., der er nævnt, vedrører den samlede bruttoindkomst. Der findes næppe et bedre argument for kvinder til ikke at tage uddannelse og til ikke at tage arbejde end en sådan sambeskatning. Den virker altså til at bevare diskriminationen af kvinder. Jeg skal ikke anfægte kommunisternes ret til at gå ind for denne politik, men det er næppe helt korrekt at fremføre den under overskriften: kvinders ligestilling. Der skulle vel nærmest have stået: kvinders uligestilling.

Om forslag nr. 8 skal jeg igen henvise til fru Grethe Philips ordførertale i november, hvor hun på det radikale venstres vegne stillede sig åben over for tanken om en eller anden slags vagthundeordning i form af et mindre udvalg eller en slags ombudsmandsinstitution. Det er i øvrigt de samme tanker, som en radikal ligeretskonference her for nylig har gjort sig til talsmand for. Men vi tror ikke på et stort ligestillingsråd, og vi mener, at kvindekommisionen allerede har udført en stor del af det arbejde, som efterlyses i punkt 8. Men som sagt mener vi, at et mindre udvalg vil kunne få betydning for den fortsatte ligeretsdebat og for den stadige holdningspåvirkning, der er nødvendig, hvis vi skal ændre mandssamfundet til et menneskesamfund.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Det er jo rigtigt, som forslagsstillerne fremhæver i bemærkningerne til forslaget, at da vi havde debatten om kvindekommisionens betænkning her i folketinget i første samling, så var de fleste partier enige om at medvirke til den reelle ligestilling mellem kønnene, og dette vedstår vi også fra det konservative folkepartis side.

Reelt må vi vel også erkende, at vi spe-

cielt her i landet har en ligestilling på langt de fleste områder, når bortses fra enkelte beskatningsområder. FN's proklamation om 1975 som internationalt kvindeår var vel heller ikke så meget tænkt som nogen hjælp til ligestilling for kvinder i den vestlige verden, men nok så meget for at fremme en nogenlunde ligestilling for kvinderne i de underudviklede lande.

Kommunisternes forslag her går dog langt videre end blot og bart ligestillingsproblemerne, idet det indebærer en betydelig udvidelse af lovgivningsområdet med hensyn til dagpenge ved sygdom, barselhvile m. v., udbygning af daginstitutioner, forhøjelse af fripladsgrænserne og yderligere statstilskud til driften af daginstitutionerne, så det efterhånden skal være gratis at anbringe børnene i disse. Endvidere skal der være øgede muligheder for uddannelse af enlige forsørgere samt gennemføres ændringer af beskatningsreglerne, som vi har berørt i det foregående forslag.

Nu skal vi jo nok passe på ikke at komme helt over i den anden grøft, så der bliver tale om at diskriminere mændene. Det er i høj grad mit indtryk, at kvinderne selv har været medvirkende til, at der finder diskriminering sted.

Med ligelønnen indførelse begyndte problemerne egentlig rigtig at tårne sig op, og man kan vel ikke bebrejde arbejdsgiverne, at de skeler til stabilitet inden for produktionen. Her er det statistisk bevist, at kvinderne har flere fraværdsdage end mænd.

Med hensyn til udbygningen af daginstitutionsområdet, så har lovgivningen efterhånden lagt det ud til kommunerne, og det er mit indtryk, at kommunerne er sig deres ansvar bevidst i denne retning, men det er også mit indtryk, at behovet er dækket ind på nuværende tidspunkt.

Jeg forstår forslagsstillerne derhen, at man mener, institutionsområdet bør udbygges så meget, at alle børn på et vist tidspunkt af deres tilværelse tilbringer visse år på en eller anden form for daginstitution for at få den nødvendige pædagogiske vejledning og opdragelse til samvær i grupper. Det konservative folkeparti vil til enhver tid værne om børnene og den opvoksende ungdom, og det forekommer mig, at dette forslag vil medvirke til, at børnene bliver ofret på ligestillingens alter. Vi ønsker stadig væk

[Karen Thuroe Hansen.]

at bibeholde valgfrihed om valget af livsform, uanset om visse kvinder dermed må acceptere at indtage den for kommunisterne så diskriminerende stilling at lade sig forsørge af en mand.

Det konservative folkeparti kan ikke medvirke til forslaget, men vi vil, som vi også gjorde ved sidste forslag, medvirke til behandlingen i udvalget.

Ebba Strange (SF):

Inden jeg tager fat på de enkelte punkter, vil jeg da godt takke Danmarks kommunistiske parti, fordi de er kommet med dette forslag.

Jeg konstaterer med glæde, at fru Hanne Reintoft åbenbart, siden vi havde debatten om kvindekommissionens betænkning i november 1974, har overvejet sagen, idet hun nu selv foreslår nedsat et udvalg til kritisk gennemgang af eksisterende love m. v. Jeg foreslog under debatten i november, at der skulle nedsættes et ligestillingsråd. Det stillede fru Hanne Reintoft sig noget skeptisk over for. For mig er det ikke afgørende, om et organ hedder et råd eller et udvalg, eller hvad det hedder; for mig er det afgørende, at vi får dette organ nedsat, og derfor er jeg glad for, at fru Hanne Reintoft har taget det med i sit forslag i dag. Jeg er også glad for socialministerens tilsagn om, at hun gerne vil nedsætte et sådant ligestillingsorgan. Det var jo ikke det svar, vi fik af den daværende socialminister i november 1974. Jeg kan godt se, at fru Hanne Reintoft kalder det et kvindediskrimineringsudvalg, men det skal ikke være væsentligt for mig.

Dog mener jeg, det er vigtigt, at et sådant udvalg får mere udvidede beføjelser end dem, fru Hanne Reintoft regner op. Jeg mener ikke blot, et sådant udvalg skal være opmærksom på den lovgivning, der finder sted omkring ligerets- og ligestillingsproblemer. Jeg mener også, et sådant udvalg må have opmærksomheden henledt på de mange andre forhold i erhvervslivet, i det offentlige liv, ved besættelse af stillinger, ved adgangen til uddannelse, ved brugen af reklame og mange andre områder i vort samfund, hvor vi dagligt oplever en diskriminering af kønnene — måske i højere grad, end vi oplever den på det lovgivningsmæssige område. Jeg håber altså, vi kan blive enige

om, når dette udvalg skal nedsættes, at give det et videre kommissorium end det, fru Hanne Reintoft her har skitseret.

Jeg vil opholde mig ved et par enkelte af de punkter, fru Hanne Reintoft foreslår i sit forslag til folketingsbeslutning. For mig er det en lille smule tragikomisk at diskutere netop dette forslag her i tinget i dag. To af punkterne handler om daginstitutionspladser. Daginstitutioner har altid været i centrum i kvindedebatten, og når fru Kirsten Sparre Andersen i dag med vrede i stemmen siger, at det er, som om de socialistiske kvinder har sat sig på kvindesagen, så vil jeg godt sige, at vi både i betænkningen fra 1963 og i betænkningen fra 1974 — fra kommissioner, der ikke har været præget af socialistiske kvinder — har fået stærke opfordringer i retning af at målsætningen for daginstitutionsudbygningen var, at alle børn i førskolealderen skulle have plads i en daginstitution. Det har stået i centrum i kvindedebatten, fordi alle kvinder har været klar over, at netop et forsvarligt og godt pædagogisk udviklingsmiljø for børnene var en betingelse for, at kvinderne kunne føle sig økonomisk frie, som fru Kirsten Jacobsen nævnedes. Jeg er helt enig med hende i, at den økonomiske frihed er en betingelse for en ligestilling. I dag ser vi altså et felttog mod daginstitutionerne af dimensioner, som vi aldrig har oplevet før, et felttog mod børn og et felttog mod kvinder. Fordi der er nedadgående konjunkturer i erhvervslivet, regulerer vi den kvindelige arbejdskraft netop ved at beskære daginstitutionsområdet og ved at gøre betalingen så høj, at kun de velstillede har råd til at bruge daginstitutionerne. Det er situationen i dag.

Jeg vil da hilse fru Hanne Reintofts forslag med glæde, men må altså konstatere, at der nok ikke er store chancer for at få disse ting igennem.

Fru Hanne Reintoft mener også, man skal indskærpe kommunerne deres forpligtelse i forhold til daginstitutionsområdet. Det vil jeg gerne være med til, men det er unægtelig lidt svært at indskærpe kommunerne denne forpligtelse i en situation, hvor staten forhindrer kommunerne i at opfylde deres forpligtelser ved at overvælde nye byrder på dem og ved at nægte dem ret til at regulere fripladsgrænserne, sådan som de ønsker det.

[Ebba Strange.]

Endvidere er der et afsnit om ændringer af dagpengeloven. Dem kan jeg tilslutte mig, men jeg savner noget. Jeg vil spørge fru Hanne Reintoft, om hun ikke er enig med mig i, at kvinder også bør have adgang til dagpenge — og mænd for den sags skyld også — under børns sygdom. Det savner jeg i forslaget.

Med hensyn til den forlængede barselhvile er det SF's indstilling, at før vi forlænger barselhvilen for kvinder, bør vi indføre barselhvile på op til 4 uger for mænd for at styrke ligestillingen, ved at mændene vænner sig til at være forældre, allerede fra børnene er helt små.

Ritta Ahm (KrF):

Dette forslag om kvindens ligestilling virker på mig ret så diffust. Der er blandet så mange problemstillinger ind i forslaget, at man skulle tro, DKP virkelig mener, at man kan løse kvindernes problemer herved.

Lad mig sige med det samme, at vi er enige på ét punkt, og det er forslagets punkt 1, idet vi selv går ind for en forlænget barselhvile, og vi ønsker også fuld dækning af indtægtstab for kvinder i anledning af fødsel, abort og sygdom forbundet med svangerskab, samt at tilsvarende orlovsregler også skal gælde for vordende adoptivmødre.

Øgede muligheder for uddannelse af enlige forsørgere er også en meget positiv tanke, men jeg kan ikke rigtig se, hvordan DKP har tænkt sig at dette problem skal løses. For kvinder, der er kommet op i årene, og som er udgået fra 7. eller 8. klasse i folkeskolen, er der mig bekendt ret gode muligheder for at indhente større viden, f. eks. inden for voksenundervisningen, som kan bruges til videreuddannelse, men det er måske ikke i disse baner, DKP har tænkt.

Til slut vil jeg gerne sige, at kristeligt folkeparti til enhver tid vil være med til at bekæmpe diskrimination, men det gælder inden for alle grupper og ikke for kvinderne alene. Jeg er af den opfattelse, at kvindernes problemer ikke løses isoleret, men må vurderes sammen med alle de øvrige samfundsproblemer, vi har, og dette gøres ikke fra den ene dag til den anden og desværre ikke igennem lovgivning, for det er min personlige opfattelse, at meget af den diskrimination, kvinderne føler, desværre må løses

af den enkelte kvinde selv. Det er for mig at se et spørgsmål om en modningsproces, en bevidstgørelse hos den enkelte. Der skal ske en mentalitetsændring i samfundet, men den må kvinden gennem modningsprocessen selv skabe. Når vi når dertil, så er jeg ganske overbevist om, at alt det andet også følger med. Men så kan det også godt være, at DKP ikke kan være helt så sikker på, at det er til DKP's indtægt.

Jørgen Jensen (DKP):

Som vi mange gange tidligere har fremhævet, kan kampen for kvindens ligestilling og frigørelse fra kønsdiskriminering ikke løsrives fra menneskenes kamp mod udbytning og undertrykkelse i al almindelighed, men det er også en kendsgerning, at udbytning og undertrykkelse altid er stærkest over for de svageste stillede, og derfor er man også nødt til at beskæftige sig med kvindernes problem og den svage stilling, de har i samfundet i dag.

Det er også en kendsgerning, at gennem nationale og internationale betænknings- og beslutninger har enkeltspørgsmål omkring kvindens stilling været så underbyggede og sagligt indlysende, at de ligesom var løftet op over deres naturlige sammenhæng med den daglige klassekamp.

Alle har, også i denne sag — nogle måske af opportunistiske grunde — måttet erkende, at det var nødvendigt med lovgivning og ændret holdning over for kvindernes særlige problemer. Danmark er formelt gået ind for ligeløn, ligestilling og nu sidst FN's beslutning om at gøre 1975 til internationalt kvindeår. Derfor kunne man vel sige, at forslagets 8 punkter er så indlysende og nødvendige at gennemføre, at man kunne tænke på de dage, der var først i marts måned, hvor tinget her dispenserede fra forretningsorden og principper og i en hast færdigbehandlede et forslag i løbet af en weekend og sikrede det gennemførelse.

Må jeg sige om punkt 1, at det har hidtil været hævet over den politiske debat — og man har sådan set vist velvilje over for dette også i dag — at man skulle have fuld dækning for indtægtstab i anledning af fødsel, abort og sygdom forbundet med svangerskab, men der har samtidig været rejst spørgsmålet, om vi har råd til det. Jeg vil sige, at det bliver der aldrig råd til, hvis vi

[Jørgen Jensen.]

hver gang skal prioritere på en sådan måde, at når vi rejser det problem, der har forbindelse med flykøbet, så siger man: det kan ikke komme ind i den nuværende situation. Det er også en kendsgerning, at lande, der er betydeligt fattigere, end vi er, i princippet har løst de problemer, som ligger her. Derfor må vi sige, der var råd til at gennemføre det, hvis der var vilje til det.

Om punkt 2, 3 og 4 er det rigtigt, som det har været hævdet af andre ordførere, at dette problem, spørgsmålet om daginstitutioner, spørgsmålet om fripladser, spørgsmålet om kommunernes ansvar og spørgsmålet om forhøjet tilskud, har været drøftet både under finanslovdebatten og også på anden måde i denne sal. Vi har også set, at der næsten har været rettet hetz imod, at man uvidede disse ordninger, idet man nedvurderede det behov, som førskolebarnet har for en pædagogisk vejledning og påvirkning i disse år. Men denne stilling har været forkert, og den vil ramme vort samfund årtier frem. Man kan ikke ustraffet forringe børnenes opvækstbetingelser.

Jeg tror, vi må gøre os klart, at det er en forudsætning at gennemføre det, som der her er peget på i punkt 2, 3 og 4, hvis man vil have kvindernes større deltagelse, ikke alene i erhvervslivet, som vi har peget på, men også i samfundets politiske og kulturelle liv i det hele taget. Det er netop en forudsætning, at forældrene har en tryghed for deres børn i den periode, hvor de er engageret andre steder. I formiddags drøftede vi her i tinget på grundlag af fremskridtspartiets angreb på de offentligt ansatte folketingsmedlemmer, det ønskelige i en anden sammensætning i folketinget. Vi fik tal for fordelingen mellem arbejdere og advokater, men den største skævhed i dette ting blev ikke nævnt. Der er en åbenbar mangel på kvinder i dette ting. Alle erkender, hvis vi diskuterer det indbyrdes, at det var naturligt, at mindst 50 pct. af tingets medlemmer var kvinder, men forudsætningen er jo, at man fjerner de hindringer, der er, for at kvinden kan være politisk aktiv i samfundet.

Vi kan godt, som det er sket i de senere måneder, i partierne vedtage principklæringer og organisatoriske foranstaltninger for at sikre kvindernes opstilling, men hvis ikke vi ser det i sammenhæng med lovgiv-

ningen omkring børnefødsler og børnepasning, ja, så er der ikke mulighed for at få det gennemført

Om punkt 5 vil jeg sige, at det er en samfundsøkonomisk fornuftig investering, og samtidig vil den fjerne og forebygge menneskelige tragedier.

Punkt 6 og 7 har været diskuteret en del under det forrige punkt, så det skal jeg gå let hen over.

Punkt 8 drejer sig om en kritisk gennemgang af den eksisterende lovgivning. Jeg skal ikke tage så meget op af den debat, der har været tidligere her i folketinget, men pege på det, der er nævnt om administration, og her vil jeg tage arbejdsformidlingen. Her er det ganske givet, at man ved anvisning af kvindelig arbejdskraft ser helt bort fra den svage stilling, kvinden har på arbejdsmarkedet, og det er næsten en naturlig ting, at man anviser kvinder til det ringeste og dårligst betalte arbejde, hvilket forstærker den udbytning, som finder sted. Jeg kan se, at min taletid er ved at være udløbet, og jeg skal blot tage et helt konkret eksempel.

I går formiddags måtte jeg, inden jeg tog ind i tinget, ud på en større arbejdsplads for at diskutere arbejdsfordelingsordninger og afskedigelser. Det var forholdsvis nemt at komme igennem med en ordning for de faglærte mandlige arbejdere om, at de måtte have sikkerhed mod afskedigelser i den arbejdsfordelingsperiode, man aftalte, og det var også muligt at få tilbud om forhandling om sociale problemer for de mandlige arbejdere. Men det blev totalt afvist, når det drejede sig om kvindelig arbejdskraft, og da jeg kom ind i tinget, blev jeg ringet op af formanden for Kvindeligt Arbejderforbund, som bad om hjælp, for umiddelbart efter at jeg havde forladt arbejdspladsen, begyndte man at afskedige kvinderne.

Det er på den baggrund en pligt for dette folketing at lovgive på en sådan måde, at vi lever op til de løfter, vi har givet på valgmøder og også ved nationale og internationale konventioner.

Steen Folke (VS):

For os at se er det mest problematiske ved det forslag, som DKP her har fremsat, forslagets titel; det vil jeg vende tilbage til senere.

Vi mener i øvrigt i VS, at den række af

[Steen Folke.]

konkrete forslag, der er stillet her, stort set både er rigtige og vigtige forslag, som vil forbedre kvindernes kår her i samfundet, men som i øvrigt ikke bare vil forbedre kvindernes kår i samfundet, men i høj grad også mange mænds kår; det kan vi heller ikke se noget galt ved, og det er en af grundene til, at titlen måske kan være lidt problematisk. Men det er helt klart, at sådan som situationen er i vores samfund, er det i særlig grad kvinderne, der rammes af en lang række urimelige bestemmelser og utilstrækkelige ordninger med hele den sociallovgivning og mange andre ting, som regulerer samfundslivet.

Hvis man tager de konkrete forslag ét for ét ganske kort, vil jeg sige, at vi for langt de flestes vedkommende er positivt indstillet til dem og mener, det er vigtige forslag. Det gælder forslaget om ændring af lov om dagpenge, sådan at man får fuld dækning for indtægtstab i anledning af fødsel osv, og det gælder forslaget om en barselhvile på i alt 26 uger. Der vil jeg godt tilføje, at vi i VS for øjeblikket arbejder med et forslag, som skal indføre barselhvile ikke blot for kvinder, men også for mænd. Derudover er der forslaget om en udbygning af daginstitutionsområdet, som vi er enige i, også enige i at det er nødvendigt at have visse normer, der sikrer, at der er en passende institutionsdækning rundt omkring i landet, sådan at dette ikke er overladt til kommunernes for-godtbefindende. Vi er enige i forslaget om en generel forhøjelse af fripladsgrænserne og om dyrtidsregulering, vi er enige i forhøjelsen af statens tilskud, bl. a. med henblik på at sænke foreldrebetalingen i daginstitutionerne. Vi er enige i, at mulighederne for uddannelse for enlige forsørgere skal forøges, og vi er, som vi sagde under behandlingen af det foregående forslag til folketingsbeslutning fra DKP, også enige i, at pensionsalderen skal nedsættes, selv om vi, som det fremgik af debatten, mener, at den skal nedsættes både for mænd og kvinder til 60 år.

Vi er endelig enige i, at man må prøve at finde en socialt rimelig, som der står, regulering af sambeskatningsreglerne. Om det er klaret med at sige, at sambeskatningen ophæves for ægtefællers indkomster under 100.000 kr., er jeg ikke sikker på, men det er

noget af det, man kan kigge nærmere på. Det er jo helt oplagt, at en ophævelse af sambeskatningen vil have konsekvenser over for specielt selvstændige erhvervsdrivende af forskellig art, der kan misbruge og manipulere med indkomsterne på en måde, sådan at man altså udnytter de bestemmelser.

Som sagt: i hovedsagen er vi meget enige i tendensen i forslagene og også i de fleste af de konkrete forslag, der ligger her.

Tilbage til titlen på forslaget. Den synes vi til gengæld er misvisende, både fordi som sagt en række af disse forslag ikke bare vil forbedre kvindernes kår — og det vil de i høj grad — men også forbedre mænds kår i samfundet, hvilket i sig selv ikke er nogen skade til.

Derudover mener vi, at det er problematisk ligesom at sige, at det er et forslag til folketingsbeslutning om kvindernes ligestilling i det danske samfund. Ja men tænk nu, hvis folketetinget faktisk vedtog dette forslag, så havde vi altså ved folketingsbeslutning fået vedtaget, at kvinderne var ligestillet her i samfundet. Det mener jeg selvfølgelig er meget illusionsbefængt, det vil ikke være den reelle situation. Kvinderne er i dette samfund dobbelt undertrykt: undertrykt i kraft af den kapitalistiske undertrykkelse, som alle i samfundet ligger under for, også mændene, men altså særlig undertrykt på grund af deres samfundsmæssige situation, hvor de har fået tildelt nogle bestemte funktioner som opdragere af børn, som varetagere af hjemmets funktioner og den slags opgaver, og hvor de — det kan vi se for øjeblikket — i meget høj grad bruges som en arbejdskraftreserve, som man kan sætte ind på arbejdsmarkedet, når det er bekvemt, og som man kan trække ud igen eller presse ud igen, når det er mere bekvemt. Det er jo den sidste situation, vi befinder os i for øjeblikket, hvor man bl. a. benytter daginstitutionsområdet til at presse kvinderne ud fra arbejdsmarkedet og tilbage i hjemmene ved at gennemføre alle disse uhyrlige nedskæringer på daginstitutionsområdet.

Vi mener, det er oplagt, at der kræves langt mere end det, der er foreslået her, både for at gennemføre ligestilling for mænd og kvinder i det danske samfund og for at gennemføre det, som er det langsigtede mål, nemlig en frigørelse af mændene og kvin-

[Steen Folke.]

derne i samfundet, for det kræver i virkeligheden en total omvæltning af det samfund.

Ordføreren for forslagsstillerne (Hanne Reintoft) (DKP):

Inden jeg går over til det mere saglige, skal jeg lige sige én ting til venstres ordfører — og det bliver også den eneste — nemlig om hun ikke vil være så elskværdig at lade være at citere mig for, hvad den radikale ordfører sagde i går.

Når det er sagt, vil jeg nok sige, at det på sin vis er tragisk, at vi her som land giver tilslutning til FN's kvindeår, at vi holder en lang kvindedebat med en masse fine ord, og at vi så i dag faktisk ikke vil gennemføre noget som helst. Med kendskabet til det, der sker herinde, er det selvfølgelig ikke overraskende for os andre, men måske for befolkningen.

På den anden side er der jo det positive i det — og jeg opfattede ministerens tale som meget positiv — at der trods alt er en ret bred del af folketinget, der forstår, at foranstaltninger som disse er nødvendige.

Jeg vil gerne sige, også i anledning af, hvad ministeren sagde, at jeg synes ikke, det er overbud med 26 ugers barselhvile. Jeg synes det bl. a. ikke, fordi det norske arbejderparti lige har fremlagt et lovforslag om 44 ugers barselhvile. Jeg synes ikke, et halvt år i alt er for lidt, og jeg er sikker på, at det hører til de ikke-udgiftkrævende reformer, fordi jeg er helt sikker på, at den omsorg, vi yder mor og barn dér, på mange måder kommer ind igen i form af manglende sygdomsmeldinger, manglende hospitalsindlæggelser og meget andet.

Jeg havde gerne set — fru Ebba Strange har nok ret i at det skulle jeg have haft med — at man også skulle have fri omkring børns sygdom; jeg tror, det i høj grad skal gælde både mænd og kvinder. Med hensyn til barselhvilen kan vi diskutere det for mændene, når vi engang har sikret kvinderne anstændige forhold, men det synes jeg nok må være en ganske klar betingelse; ellers bliver det, som jeg har sagt mange gange før, bare en yderligere belastning for kvinden.

Jeg er meget glad for, at socialdemokratiet kommer med et forslag om orlovsregler for vordende adoptivmødre, fordi det har været et problem og noget, der skulle løses.

Jeg havde meget gerne villet kunne formulere noget om, at man ikke kan fyre kvinderne, når de bliver gravide, for de bliver fyret — ude i Københavns amt, hvor jeg er ansat, fyrer man alle gravide vikarer — men det er jo et arbejdsmarkedsspørgsmål og meget svært at lovfæste.

Det angreb, vi oplever på daginstitutioner, svarer jo nøje til erfaringer fra 1930'erne og før, når man ved, at kvinderne skal sendes hjem fra arbejdsmarkedet, og derfor er der jo ikke noget komisk, men noget meget principielt i at stadfæste, at de daginstitutioner skal udbygges. Vi har da i årevis haft de bestemmelser i børne- og ungdomsforbudsloven og nu i bistandsloven, men de er jo ikke overholdt af alle kommuner, og samtidig er nogle kommuner hindret af låne- og investeringslofter og periodiske byggestop, og det er det, vi gerne vil have hindret. Det, at vi har mange arbejdsløse, er sandelig ingen motivering for ikke at hæve fripladsgrænserne; tværtimod trænger netop de arbejdsløse børn ganske kolossalt til, at der skabes muligheder for, at de kan være i institutionerne.

Ja, vi ønsker gratis tilbud til alle børn, erkender, det er langsigtet, erkender, vi skal starte med de laveste lønninger for derefter at skride frem, men det er godt, at vi er enige om det endelige mål, også fordi det har et betydeligt pædagogisk sigte.

Med hensyn til uddannelsen af de enlige forsørgere kan jeg sige, at dér synes jeg, mødrehjælpens mange klager over for små bevillinger ikke helt bekræfter, at vi har gjort det tilstrækkelig godt, og vi burde intensivere det også nu, når bistandsloven kommer i gang.

Samtidig burde vi gøre et eller andet ved kvindernes uddannelsesmæssige stade i det hele taget, men også det er svært at omsætte i konkrete lovforslag, og vi har jo netop, i erkendelse af at dette er en parlamentarisk forsamling, villet fremsætte konkrete ting; deri ligger ikke, at der ikke er mange, mange andre ting, ikke mindst arbejdsmarkedsmæssige ting, der skulle gøres.

Med hensyn til sambeskatningen har fru Aase Olesen misforstået mig. For det første går vi ud fra en 100.000 kr.s indtægt for hver, men jeg vil godt lige forklare nærmere, at når vi foreslår at ophæve sambeskatningen på denne måde, er det, fordi vi ikke vil

[Hanne Reintoft.]

gå med til, at man kan flytte de store spekulationsgevinster mellem ægtefællerne, som det passer de selvstændige, så de der- ved kan unddrage sig den progressive beskattning. På den anden side ved vi, at mange små næringsdrivende trænger ganske voldsomt til, at vi får reglerne ændret, og derfor synes vi, vi skulle starte, så det ikke blev socialt uretfærdigt.

Jeg kan sige til fru Kirsten Jacobsen, at alt det, vi kan diskutere om ægteskabsloven, kan vi diskutere, når kvinderne har fået lige løn og lige uddannelse; så er de nemlig parat til at tage lige regler på dette punkt også.

Med hensyn til et ligestillingsråd har vi altid sagt, at vi har intet imod det. Men vi har noget imod, at det skulle blive det eneste resultat af kvindeåret 1975, fordi vi tror, det er helt andre konkrete ting, der skal til.

Med hensyn til det allersidste punkt vil jeg lige sige — nu har hr. Jørgen Jensen talt om arbejdsformidlingen — at, dér sigter jeg også til vores dyneløfterlov. Det er muligt, vi skal have kontrol på det forhøjede børnetilskud, men som det udspiller sig, kan vi ikke acceptere det. Jeg havde her forleden dag en ung kvinde med 2 børn, fraskilt, gode venner med manden, han arbejder i Sverige, han bor hos hende hver fjortende dag, når han besøger børnene. Hun er anmeldt 4 gange af naboerne nu; det er forhold, vi ikke kan tillade os, og det er noget, der sænker de enlige og fraskilte kvinder ned på et forfærdelig sølle menneskeligt og socialt stade. Derfor vil jeg anmode ministeren om at overveje de former, dette udspiller sig under.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Nathalie Lind):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra medlem af folketinget *Arnfast* har jeg modtaget meddelelse om, at han som følge af deltagelse i møder i Europarådet ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv fra og med den 22. april samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Socialudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om svangerskabshygiejne og fødselshjælp. Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Det polit.-økonomiske udv. (18/4 75):

Udtræder: Steen Folke

Nyt medlem: Wilhjelm.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 22. april kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Lembourn.*
- 2) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Eva Rothenborg.*
- 3) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Arnfast.*
- 4) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*
- 5) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om nedlæggelse af sporforbindelsen mellem Københavns Nordre Toldbod og Larsens Plads.
- 6) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om pristalsregulerede ydelser.
- 7) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om svangerskabshygiejne og fødselshjælp.
- 8) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om for-

- anstaltninger til tuberkulosens bekæmpelse.
- 9) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om mælk og konsummælkprodukter.
- 10) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om afgift af ansvarsforsikringer for motorkøretøjer m. v.
- 11) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v. (Afgift af hyrevogne).
- 12) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om afgift af elektricitet [optaget af Anders Andersen].
- 13) *Første behandling af:*
Forslag til lov om beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet.
- 14) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger mod forurening af havet med andet end olie.
- 15) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om tilsyn med skibe.
- 16) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v.
- 17) *Første behandling af:*
Forslag til lov om midlertidigt investeringsfradrag [af Stetter m. fl.].
- 18) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om folkebiblioteker m. v. [optaget af Nathalie Lind].
- Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste anden næstformand til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 15.43.
